

Nr 368.

Av herr **Mossberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 157, med förslag till lag angående tillägg till § 27 mom. 4 värnpliktslagen den 17 september 1914.

I proposition nr 157 föreslår Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte antaga ett ändringsförslag av 27 § 4 mom. värnpliktslagen av den 17 september 1914 av följande lydelse:

»Där sådant med hänsyn till utbruten farsot eller andra utomordentliga förhållanden prövas vara av nöden, äger Konungen förordna, att tjänstgöring skall taga sin början eller återstående del därav fullgöras å senare tid än i mom. 1—2 och 3 föreskrives.»

Detta förslag överensstämmer med vad riksdagen beslöt under urtima i december 1918 och vilket lagrum varit i tillämpning sedan den 23 december samma år. Vid regementena har sedan denna tid varit förlagda i huvudsak endast mycket små kontingenter frivilliga för vård av arméns djur och persedlar m. m. Följden därav har blivit, att officerare och underofficerare, vilka i huvudsak äro fulltaliga vid regementena, sakna möjlighet till sysselsättning, enär på varje kompani torde kunna beräknas inne omkring 10—30 man frivilliga eller inkallade. Därav följer, åtminstone vid åtskilliga regementen, att högsta ledningen måst hitta på något att sysselsätta sina underlydande med. Man har då tillgripit den utvägen att repetera vad dessa män förut ha inövat och lärt. Man pluggar med soldatinstruktionen, läsning av ett signal-system som torde vara rätt så föråldrat, bajonett- och sabelfäktning och skidåkning och dessutom någon manöver, som naturligtvis måste för dessa i tjänsten grånade män förefalla mera som bluff än som ett led i deras yrkesutbildning. Den som vill göra sig besvär med en undersökning skall finna, att nu jäser det inom dessa kårer på samma sätt som det förut har jäst och fortfarande jäser bland de värnpliktiga.

Man har drillat med dessa på ett sätt som gör, att motviljan mot allt militärt arbete är så stor, att man inte längre kan lita på landets värnpliktsarméer. Genom en själsdödande och oförståndig militärdrill har man berett mark för bolsjevikiska tänkesätt bland den värnpliktiga massan, och om man nu genom en lika oförståndig drill bland officerare och underofficerare dödar det tjänstenit dessa hittills ägt, så är fältet snart öppet för den spartakistiska frammarschen även i vårt land.

Det borde kunna tänkas att under den tid den föreslagna lagen kommer att tillämpas och endast manskap för vård av arméns tillhörigheter ligger inne, det skulle kunna gå an att sammanslå två eller tre kompanier, eller också likasom under den tid militärövningarna bedrevs under 90 dagar, kompaniadjutanternas expeditionsgöromål överfördes på förrådsförvaltarna. På så sätt skulle en stor del utav dessa olika graders tjänstemän kunna provisoriskt befrias från sin tjänstgöring och i största möjliga utsträckning få möjligheter att söka sig permission. Många av dessa i tjänsten grånade och plikttrogna män skulle med tacksamhet känna, att staten ej onödigtvis vill tvinga dem att underkasta sig repetitionsövningar i ämnen, som de förut känna så väl till, och många skulle under sin permission kunna ägna sig åt andra mera produktiva sysselsättningar, och de skulle åter kunna känna tillfredsställelse utav att kunna utöva någon gagnande och produktiv verksamhet. Det borde därför vara angeläget för riksdagen att i sammanhang med behandlingen av åberopade lagförslag även giva Konungen rätt att anbefalla den militära ledningen att på sätt jag ovan antytt provisoriskt sammanföra flera kompanier eller också genom att överföra kompaniadjutanternas åligganden på förrådsförvaltarna kunna permittera så många som möjligt av officerare och underofficerare. Det borde kunna åläggas varje arméfördelningschef att förfara på detta sätt och ombesörja permission för största möjliga antal av åsyftade militära yrkesgrupper under den tid lagen kommer att tillämpas.

Till grund för dylik permission bör vederbörlig permissionsansökan föreligga.

Staten kunde genom dylikt förfarande göra väsentliga besparingar, ty varje permissionssökande bör vara beredd att avstå exempelvis hälften utan sina tjänstgöringspengar under den tid han på ovan berörda grund åtnjuter tjänstledighet.

Med anledning av vad jag sålunda anfört vill jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta sådant tillägg till åberopade lagförslag, att det gives rätt och skyldighet för vederbörande militärbefäl att under den tid lagen kommer att tillämpas det i överensstämmelse med ovan anförda motivering eller på annat sätt beredes militärer av officers och underofficers grad permission i största möjliga utsträckning.

Stockholm den 1 april 1919.

Albert Mossberg.
